

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2023-733

11.10.2023

Statens Pensjonskasse

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Trening med tornique – konkret hendelse – arbeidsulykke/ belastning over tid – yfl. § 11 første ledd bokstav a.

Forsikrede hadde gjennom sitt arbeid i forsvaret vært på flere sanitetskurs der det ble trent på å sette tornique. I 2021 fikk forsikrede konstatert en skade som følge av gjentatt bruk av tornique. Forsikrede hevdet at skaden hadde oppstått på et sanitetskurs 23.8.18. Foretaket på sin side hevdet at skaden var oppstått som følge av gjentatte kurs og måtte anses som en belastningsskade. Saken reiste spørsmål om forsikrede hadde sannsynliggjort at han hadde vært utsatt for en arbeidsulykke. Etter en konkret vurdering konkluderte nemnda med at forsikrede ikke hadde sannsynliggjort en arbeidsulykke verken etter det markerte eller det avdempede ulykkesbegrepet. Foretaket ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (forsvaret) hevder han fikk en skade etter gjentatt bruk av tornique på sanitetskurs 23.8.18.

Skaden ble konstatert i 2021. I epikrise fra av 12.4.21 fra seksjon for karkirurgi ved sykehus:

Pasienten er en 23 år gammel mann, som fra tidligere er frisk. Han studerer her i (...) men er fra (...) Der har han vært til undersøkelse av en pulserende kul opp mot høyre axille, som er uømt, men har blitt større ilt de siste årene. UL har avdekket et aneurisme på øvre del av a brachialis, som måler opp mot 3 cm i diameter, fremstår egentlig fusiformt på UL. UL gjøres her i dag med samme funn. Det er gjort CT-utredning i ..., og det er ikke påvist andre utposninger. Han kan ikke selv huske noe sikkert traume, men han er aktiv i (...) forsvaret, og tror selv det kan være relatert til trening med torniquet. Informerer pasienten i dag om at det er indikasjon for kirurgisk behandling, og at man da sannsynligvis kan hente en blodåre fra låret som bruk til bypass ...

Skademeldingen til foretaket er datert 8.7.21. Det fremgikk der at forsikrede fikk en skade etter gjentatt bruk av TQ på sanitetskurs 1.9.19:

Har redusert styrke på blodåren. Kan ikke ta blodtrykk på høyre arm. Bør også helst unngå å sove på høyre side. Generelt trykk mot høyre arm bør unngås. Per dags dato er kroppen noe redusert fysisk. Må unngå styrketrening i en periode fremover. Har blitt tjenesteudyktig og kan ikke fortsette karriere i forsvaret eller HV.

Saken ble først henlagt 16.7.21, da det ikke forelå noen opplysninger om at forsikrede var påført et økonomisk tap som følge av bruken av TQ. Det ble også påpekt at beskrivelsen av skaden tilsa at den var oppstått som følge av langvarig bruk over tid, og som ikke var dekket.

Den 13.9.21 sendte forsikrede e-post til foretaket:

Skaden oppstod pga uregelmessig bruk (Fikk ikke lov til å ta av TQ selv og stod på for lenge). Skaden på blodåren skjedde da og har over årene jeg jobbet vokst seg større. gjentatt bruk av TQ har forverret situasjonen.

Foretaket avslo kravet 23.9.21. Forsikrede påklaget avgjørelsen og viste til at han hadde snakket med poliklinikk som kunne finne eksakt skadedato.

Det er notert 13.1.22 i legenotat ved sykehus:

Viser til forrige notat. Pasienten kommer på oppfølgende time, uendret status og ingen plager. UL viser fortsatt pseudoaneurisme ca midt på venebypassen, relativt stor åpning, og størstedelen fremstår trombosert nå. Kulen er lett palpabel, men ikke øm.

Ble søkt inn til ny operasjon ved siste time. Han ønsker gjerne å bli operert av samme leger som sist ..., prøver å få til det. I tillegg er det høyst sannsynlig at hans primære aneurisme var forårsaket av bruk av tomiquet ifm arbeid og trening i forsvaret. Dette bør derfor registreres som arbeidsskade, slik at han ikke skal betale for behandling og kontroller ...

Lege N. ved sykehus meldte arbeidsrelatert sykdom inn til Arbeidstilsynet 1.2.22:

Pasienten var i Forsvaret fra 2017-2020. Ifm at han var ansatt ved har han deltatt i gjentatt trening med tourniquet på overarmen (stramming og avklemming av blodårer på overarmen). Dette ble gjort som jevnlig trening på i potensielle skader. Den 23.8.2017 merket pasienten tydelig smerte opp mot armhulen på høyre side ved trening med tourniquet. Etter dette har pasienten merket en økende kul i aksiilen/armhulen på I høyre side. Han fikk våren 2021 påvist en tydelig utposning på pulsåren i området, med behov for kirurgisk behandling. Han er senere operert for dette flere ganger ved ... i ... i perioden april 2021 – januar 2022. Fra medisinsk side vurderes årsakssammenhengen som sannsynlig, og skaden meldes derfor som mulig arbeidsrelatert ...

Skademeldingen til Nav er datert 1.7.22:

Utposning på blodåren som kirurg mener er fra bruk av Tourniqué. Han har gjennomført 4 operasjoner nå, og må gå på medisin i hvert fall noen år. Har vært i dialog på og de har avklart saken. Det gjenstår at NAV må motta skademelding fra arbeidsgiver. Saken stammer fra bruk av tourniqué under sanitetskurs for rekrutter i 2018 Saken ble oppdaget nylig, og er derfor ikke meldt inn tidligere og er derfor også vanskelig.

Foretaket avslo kravet igjen 31.8.22.

Forsikrede har fremlagt et telefonnotat av 10.11.22 fra dr. N. etter telefonsamtale med forsikrede:

... Pasienten har en klar karskade med meget sannsynlig årsak i tourniquet-bruk ifm trening i militæret. Karskaden har blitt operert flere ganger, og han må stå på blodfortynnende på ubestemt tid. Dette har en klar påvirkning på livet til denne unge og spreke mannen. Det vil utarbeides en attest med argumentasjon til støtte for klage på vedtak og evt, søknad om men-erstatning.

Fra uttalelse av 27.6.23 fra tre overleger ved karkirurgisk avdeling på sykehus siteres:

Fra karkirurgisk side ønsker vi å gi klar støtte til pasientens resonnement om årsakssammenhengen mellom bruk av tourniquet og senere utvikling av utposningen .

Det understrekes med dette at bruk av medisinsk tourniquet er en skademekanisme som kan

forårsake utvikling av pseudoaneurisme på arterier. Slike utposninger trenger ikke å gi symptomer, og i hvert fall ikke i begynnelsen, noe som forklarer hvorfor pasienten ikke har kontaktet helsevesenet før i 2021. Det understrekes at det ikke er uvanlig at pasienter ikke oppsøker lege lengre tid etter det som har vært skadetidspunktet, men først får symptomer når utposningen vokser.

I lys av at pasienten selv ikke har andre traumer mot området, er det en felles oppfatning blant overlegekollegiet ved karkirurgisk seksjon ved at pasientens aneurisme på høyre arteria axillaris er en skade som har oppstått på bakgrunn av bruk av medisinsk tourniquet den 23.08.2018.

Forsikrede har i det vesentlige anført at han rett etter hendelsen så en utbuling under armhulen på grunn av den styrke som ble brukt. Det er riktig at han satte en TQ i 2017 og 2019, men da ble det satt av ham selv, og dette medførte ingen skade. Skade som skyldes bruk av TQ under utførelse av tjeneste er ingen belastningsskade. Forsikrede er som følge av skaden operert fire ganger og avhengig av blodfortynnende resten av livet. Det vises til at legen ved sykehus 13.1.22 anser det som yrkesskade, da det ikke kunne være andre årsaker til skaden enn bruken av

TQ.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at skaden har oppstått over tid, og er en belastningsskade som ikke er dekningsmessig, jf. yfl. § 11, jf. folketrygdloven § 13-3. Forsikrede har ikke sannsynliggjort at skaden inntraff 23.8.18. Forutsatt at skaden har inntruffet som følge av bruk av TQ, tilsier sakens dokumenter tvert imot at skaden mest sannsynlig har oppstått som følge av langvarig bruk av TQ over tid.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om forsikrede har sannsynliggjort at han har vært utsatt for en arbeidsulykke i henhold til yrkesskedeforsikringsloven (yfl.) § 11, første ledd bokstav, jf. folketrygdloven § 13-3.

Begrepet arbeidsulykke i yfl. § 11 første ledd bokstav a skal forstås på samme måte som i folketrygdloven § 13-3, jf. Ot.prp. nr. 44 (1988-1989) s. 89. I § 13-3 annet ledd defineres to ulike kategorier arbeidsulykker; det markerte ulykkesbegrep (en plutselig eller uventet ytre hending) og det avdempede ulykkesbegrep (en konkret tidsbegrenset ytre hending som medførte en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommendes arbeid).

Det bemerkes innledningsvis at foretakene ikke er bundet av Navs vurderinger, samt at nemnda, i motsetning til Nav, behandler spørsmål om det har inntruffet et forsikringstilfelle (yrkesskade) separat for hver enkelt hendelse.

Det er kravstiller, altså forsikrede, som har bevisbyrden for at vilkårene for utbetaling er oppfylt. Det vil si at forsikrede må sannsynliggjøre at hendelsen 23.8.18 er å anse som en arbeidsulykke.

Nemnda vurderer først om hendelsen må anses som en arbeidsulykke etter det markerte ulykkesbegrepet. Skade oppstått under utførelse av ordinært arbeid anses normalt ikke som en arbeidsulykke, jf. Rt-2006-1642. Høyesterett har blant annet i Rt-2009-1485 slått fast at formuleringen "en plutselig eller uventet ytre hending" må tolkes slik at hendelsen må være ulykkesartet. I flere saker har Høyesterett uttalt at det kreves et ulykkesmoment for at det skal foreligge en hendelse som omfattes av det markerte ulykkesbegrepet, jf. blant annet Rt-2009-1619, avsnitt 53. Dette innebærer at noe i den ytre situasjonen må ha utviklet seg på en uventet måte og at dette uventede er årsaken til den aktuelle skaden, jf. nemndas avgjørelse 2022-387 og 2021-54.

Hendelsen som beskrives synes å være en ordinær arbeidssituasjon som forsikrede har gjort flere ganger i sin periode i forsvaret. Slik hendelsen er beskrevet kan ikke nemnda se at det foreligger noen plutselig eller ytre hending, og hendelsen faller ikke inn under det markerte ulykkesbegrepet.

Spørsmålet blir etter dette om hendelsen omfattes av det avdempede ulykkesbegrepet. I Rt-2009-1626 avsnitt 29 oppsummerer førstvoterende vilkårene for anvendelsen av det avdempede arbeidsulykkebegrepet slik:

... må ha skjedd et avvik fra det normale i vedkommende arbeid. Avviket kan enten bestå i at arbeidstakeren har utført oppgaver som ligger utenfor rammen for arbeidet, eller i at ordinært arbeid har blitt gjennomført på en uvanlig måte, men avviket må uansett ha medført en usedvanlig påkjenning eller belastning.

Slik saken er opplyst finner nemnda at trening med TQ på sanitetskurs i forsvaret ikke kan anses som en ekstraordinær belastning i forsikredes yrke.

Nemnda finner videre grunn til å bemerke at forsikrede ikke har sannsynliggjort at skaden skyldes en konkret tidsbegrenset hendelse. Skaden ble konstatert i 2021, flere år etter sanitetskurstet. Slik saken er opplyst legger nemnda til grunn at forsikrede jevnlig har vært på sanitetskurs og trent med TQ. Fremlagt dokumentasjon, herunder særlig uttalelsen fra lege N., tilsier at skaden har

oppstått som følge av gjentatt bruk av TQ over tid. Dette innebærer at det er tale om en belastningsskade, og slike skader faller utenfor det avdempede ulykkesbegrepet.

Hendelsen kan etter dette ikke anses som en arbeidsulykke etter yfl. § 11 første ledd bokstav a.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Barbro Paulen (bransjerepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).